

Minister Plasterk, het is tijd voor eMANcipatie

Jammer dat de emancipatienota zich zo weinig op mannen richt. Kinderen met betrokken vaders ontwikkelen zich beter dan die met afwezige vaders.

Henk Hanssen
schrijver van boeken over vaderschap
en oprichter van IkVader.nl

Hoewel hij onderdeel vormt van het woord eMANcipatie, komt de man er bekaaid van af in de emancipatienota. In het document dat het kabinetsbeleid formuleert voor het aantrekkelijker maken van de combinatie tussen arbeid en zorg, komt 'vader' twee keer voor en 'moeder' 33 keer. Ook uit de inhoud, waarover de Kamer volgende week debatteert, blijkt dat zelfs minister Plasterk gelooft in de mythe dat vrouwen tijdens de baring een dosis exclusieve kennis over opvoeding en zorg in de schoot krijgen geworpen.

Dat juist zijn handtekening onder deze stellingname staat, is teleurstellend. Want van een wetenschapper mag je verwachten dat hij de wetenschap – in plaats van een ideologisch handboek – als bron hanteert. Een vrucht studies heeft allang duidelijk gemaakt dat mannen de behoeftes van een jong kind net zo goed aanvoelen als vrouwen, dat onze opvattingen over de rolverdeling in de opvoeding door de eeuwen heen sterk variëren, en bepaald worden door de economische, culturele en politieke staat van een samenleving.

Kijk bijvoorbeeld naar de Aka-pygmeëen, een stam van jagers-verzamelaars uit het Congolese regenwoud. Vader- en moederrol zijn bij hen omgedraaid. Vaders zijn zelfs zo betrokken dat de Aka-pa, als moeder er niet is terwijl het kind honger heeft, zijn baby aan zijn eigen tepel legt – om te zorgen dat het rustig wordt. De Amerikaanse antropoloog Barry Hewlett observeerde deze mannen jarenlang en schreef er het

fascinerende boek *Intimate Fathers* over. De reden voor de grote vaderrol vindt Hewlett in de economie van de stam. Het hele gezin, inclusief de grootouders, is betrokken bij de jacht – er blijft dus niemand in het dorp achter om voor de baby's te zorgen. De vaders sjuouwen vanaf de geboorte met de baby's door het woud. Voor de Aka's zijn werk en zorg géén geslachtsgebonden begrippen – alles draait bij hen om samenwerking.

Tot aan de industriële revolutie stonden West-Europese mannen niet eens zo ver van de Aka-pa af. Het overgrote deel van de mannen verdiende de kost met een ambacht dat in de omgeving van het huis werd beoefend – smid, kleermaker, boer. De

Het is een wonder dat een man nog vader wil worden

industriële revolutie splitste werkplaats en huishouden – vaders gingen op pad naar fabriek en kantoor.

De Engelse gezinshistorica Adrienne Burgess wijst erop dat de eerste generatie fabrieksarbeiders, tot grote ergernis van hun werkgevers, te pas en te onpas pauzeerden tijdens hun werk en meenden allerlei familiefeesten te kunnen bijwonen. Geleidelijk hebben wij ons laten africhten tot fabrieks- of kantoor slaaf. We weten niet beter dan dat een loopbaan het hoogste doel in ons leven is en dat vrouwen van nature beter voor het kroost kunnen zorgen. De emancipatienota gijzelt vrouwen met dit roze-wolkideaal.

Zeker, moeders worden straks, via de beoogde verbeteringen van de infrastructuur rond kinderopvang, in staat gesteld meer betaald werk te verrichten. Het idee dat niemand beter de snottebellen afveegt dan zij, wordt echter niet betwist. De arbeidsparticipatie van vrouwen kan wérkelijk stijgen wanneer vrouwen worden bevrijd uit hun gijzeling door het beleid ook op vaders te richten. Denk aan uitbreiding van het kraamverlof voor vaders, aan fiscale stimulans voor vaders die ervoor kiezen een dag in de week te gaan zorgen, aan het afschaffen van de thuisblijfbonus, aan overleg met bedrijven om vadvriendelijk beleid voeren én aan het gelijktrekken van rechten. Het is eigenlijk een wonder dat nog zoveel mannen bereid zijn vader te worden.

Opwinding en vertrouwen maken kennelijk blind, want een man-met-kindervens die beseft dat hij een kans van 33 procent heeft om in een nagenoeg rechteloze scheidingspositie te belanden, zou altijd een condoom dragen. De in juni door de Tweede Kamer aangenomen wet 'bevordering voortgezet ouderschap', die beide ouders na een scheiding gelijke zorgrechten wil geven, zal weinig veranderen aan de praktijk dat rechters de zorg steevast aan moeders toewijzen. De wettekst biedt rechters namelijk alsnog de mogelijkheid het kind (op verzoek) aan één ouder toe te kennen wanneer hij denkt dat het kind 'klem' zit.

Kortom, het is tijd voor eMANcipatie. De belangrijkste reden? Kinderen met betrokken vaders ontwikkelen zich op veel terreinen beter dan kinderen met afwezige vaders. Ook daarover kan Plasterk uitgebreide onderzoeksliteratuur raadplegen.